

Професор Велчо Велчев (1907—1991)

На 2 май т. г. след дълго боледуване почина видният наш учен-филолог проф. Велчо Петров Велчев — най-възрастният български литературовед, чиито трудове в областта на старата българска и възрожденската, руската и съветската литература и на руско-българските литературни отношения имат международна известност.

Роден във Враца на 15 юни 1907 г., завършва славянска филология в Софийския университет (1934). След като учителствува в Кърджали, Пловдив и София, е избран за доцент (1943), а след това за професор (1945) в Университета. Специализира руска литература в СССР, като едновременно чете лекции по старобългарска и възрожденска литература в Московския университет (1946—1947). Дългогодишен ръководител на Катедрата по руска и съветска литература в Софийския университет (1945—1965), обучил цели поколения български русисти.

Член е на Българския национален комитет на славистите от основаването му и участник във всички международни славистични конгреси от 1958 г. насам. Участник е и в много други международни и национални конгреси, сесии и симпозиуми. Автор и редактор е в такива авторитетни издания на БАН, каквито са четиритомната „История на българската литература“, т. I (1962), „Кирило-Методиевска енциклопедия“, т. I (1985) и др. Носител е на ордена „Народна република България“ I степен.

Той беше изследовател, педагог и организатор на българската литературна наука — основател на специалността руска филология у нас и на славистичното списание „Език и литература“, ректор на СУ „Климент Охридски“, основател и ръководител на секция „Руска и съветска литература“ в Института за литература при БАН, член-учредител на Съюза на учените в България и дългогодишен член на неговия Президентум.

Проф. Велчо Велчев беше автор на много книги, студии и статии — за Кирил и Методий, Черноризец Храбър, Григорий Цамблак, Презвитер Козма, Паисий Хилендарски, Л. Каравелов, П. Р. Славейков, Хр. Ботев, Ив. Вазов, Й. Йовков, Гео Милев, Н. Вапцаров, А. С. Пушкин, М. Ю. Лермонтов, Н. В. Гогол, И. С. Тургенев, А. П. Чехов, М. Горки и др., автор на монографии и очерци, между които са капиталните трудове: „Йордан Йовковите „Старопланински легенди“ (1938), „Константин-Кирил и Методий в старобългарската книжнина“ (1939), „Отец Паисий Хилендарски и Цезар Бароний“ (1943), „На дне“ в новом освещении“ (1948), „Въздействието на руската класическа литература за формиране и развитие на българската литература през XIX в.“ (1958), „Тургенев в Болгарии“ (1961), „Руската литература в образци и очерци. XI—XVIII в.“ (1964), „Българо-руски литературни взаимоотношения през XIX—XX в.“ (1974), „От Константин-Кирил Философ до Паисий Хилендарски“ (1979), „Паисий Хилендарски. Епоха, личност, дело“ (1987).

Неговата повече от половинвековна книжовна дейност се отличаваше с широк диапазон на творчески интереси, изследователска задълбоченост и концептуалност, научна и човешка принципност. Делото на проф. Велчо Велчев като старобългарист, русист и компаративист ще остане завинаги в нашата наука.

Поклон пред светлата му памет!

Институт за литература при БАН